Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muistio

24.9.2024

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto 25.9.2024 klo 8.45

HE TAE 2025, PL 26, Sisäministeriön hallinnonalan yleisesittely ja kipupisteet
talous- ja suunnittelujohtaja Antti Karila / sisäministeriö / talous- ja suunnitteluyksikkö

Sisäministeriön hallinnonala, HE TAE 2025

Yleistä

Hallitus esittää sisäministeriön pääluokkaan vuoden 2025 talousarviossa yhteensä 2,2 mrd. euroa. Verrattuna vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon, hallinnonalan määrärahataso laskee 372 milj. euroa. Vähennykset aiheutuvat kertaluonteisten lisäysten poistumisesta, maahanmuuton määrärahojen vähenemisestä sekä tuottavuustoimenpiteiden ja toimintamenosäästöjen kohdennuksesta. Suurimmat hallituksen esittämät uudet lisäykset kohdistuvat Poliisille 11 milj. ja Rajavartiolaitokselle 6 milj. euroa. Lisäyksillä vastataan toimintaympäristön ja turvallisuustilanteen muutoksiin.

Pääluokan määrärahoista poliisitoimen (ml. Suojelupoliisi) osuus on 47 %, Rajavartiolaitoksen 20 %, pelastustoimen ja Hätäkeskuslaitoksen 5 %, maahanmuuton 15 % sekä hallinnon 13 %.

Hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä ja keväällä 2024 linjattuja toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 26,9 milj. euroa. Poliisin, Suojelupoliisin ja Rajavartiolaitoksen säästöosuudet on pyritty pitämään maltillisina, noin 1 % suhteessa toimintamenojen tasoon. Sisäministeriön hallinnonalalle kohdennetut säästöt ovat maltillisia, mutta tuottavuustoimien ja säästöjen toimeenpano on siitä huolimatta haastavaa. Henkilöstökustannukset muodostavat suurimman erän virastojen toimintamenoista ja muissa menolajeissa merkittävien säästöjen aikaansaaminen niiden toiminnalliset vaikutukset huomioiden on vaikeaa. Virastokohtaisten tuottavuus- ja säästötoimien valmistelu on käynnissä. Keskeinen tavoite on kustannusten kasvun hillitseminen toiminnan sopeuttamiseksi voimassa olevaan kehykseen.

Hallinnonalan toimintamenosäästöt

	TA 2024	Toimintamenosäästö v. 2025	
	milj. euroa	milj. euroa	% toimintamenoista
Sisäministeriön toimintamenot	19,4	-1,5	-7,5
Kriisinhallintakeskuksen toimintamenot	2,4	-0,2	-9,9

	TA 2024	Toimintamenosäästö v. 2025	
	milj. euroa	milj. euroa	% toimintamenoista
Poliisitoimen toimintamenot	946,4	-9,1	-1,0
Suojelupoliisin toimintamenot	66,8	-0,7	-1,0
Rajavartiolaitoksen toimintamenot	333,6	-2,8	-0,8
Pelastustoimen toimintamenot	4,6	-0,2	-4,3
Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot	77,1	-2,3	-3,0
Pelastusopiston toimintamenot	20,4	-0,6	-2,9
Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot	102,0	-9,3	-9,1
Virastojen toimintamenot ja -säästöt yhteensä	**1 572,8**	**-26,6**	**-1,7**
Muille kulutusmenomomenteille kohdistetut säästöt	-	-0,2	-
Yhteensä[1)]	**-**	**-26,9**	**-**

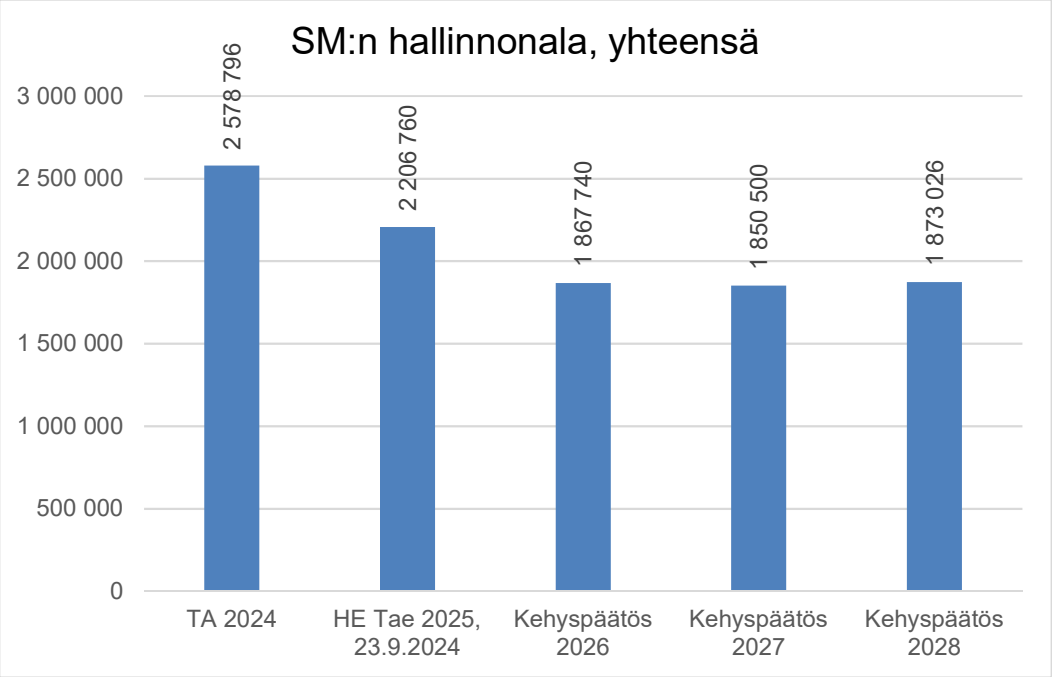

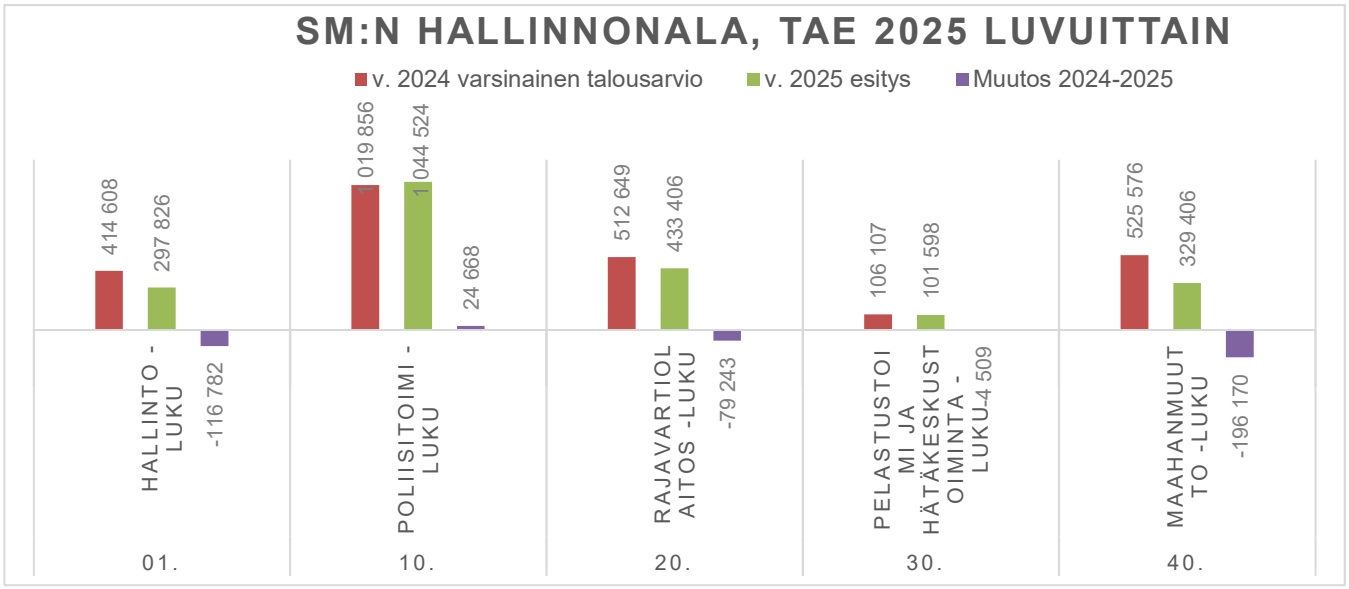

Hallinto

Hallinto –luvun määrärahoihin ehdotetaan noin 117 milj. euron vähennystä. Merkittävimmät vähennykset ovat EU:n pelastuspalvelumekanismi CBRN-varastointi –määrärahan kehyksen mukainen vähennys (-72 milj.) ja arvonlisäveromenojen vähennys (-61 milj.). Sisäministeriön toimintamenomäärärahat vähenevät 1,5 milj. eurolla aiheutuen hallinnonalan säästöjen kohdentamisesta. Kriisinhallintakeskuksen määrärahataso laskee 9 % aiheutuen sille kohdennetuista säästöistä. Sisäministeriön hallinnonalan kehittäminen –momentti esitetään lakkautettavaksi kevään kehyspäätöksen mukaisesti.

Poliisitoimi

Poliisin resurssien lisäämiseksi hallitusohjelman mukaisesti portaittain 8 000 poliisiin vaalikauden lopussa ehdotetaan 17,5 milj. euron lisäystä kehyspäätöksen mukaisesti. Lisäyksen taso nousee 70 milj. euroon vuonna 2027. Poliisin toiminnan tason säilyttämiseen myönnetty kehyslisäys nousee 2 milj. eurolla, samoin ei harkinnanvaraisiin Ict –menoihin myönnetty kehyslisäys nousee 2 milj. eurolla. Poliisille kohdennetuissa toimintamenosäästöissä on huomioitu, että operatiivisissa tehtävissä toimivien poliisien määrää ei vähennetä.

Hallitus esittää kehyksen ylittävänä esityksenä Poliisille katujengi- ja nuorisorikollisuuden torjuntaan 5 milj. euroa. Tämä lisäys tulee aikaisemmin Nuorten rikollisuuden ehkäisyyn ja torjuntaan myönnetyn 5 milj. euron pysyväluonteisen lisäyksen päälle, joten Poliisilla on vuonna 2025 käytettävissään 10 milj. euroa, jolla voidaan puuttua tehokkaasti katujengi- ja nuorisorikollisuuden huolestuttavaan kasvuun.

Nuoriso- ja jengirikollisuuden vastaisen, oikeusministeriön koordinoiman ohjelman toimeenpanoon on lisäksi viime kevään kehyspäätöksessä osoitettu 2 milj. euron pysyväluonteinen lisäys, josta poliisin osuus on 650 000 euroa ja sisäministeriön 280 000 euroa.

Koulupoliisitoimintaa vahvistetaan uudella 2 milj. euron lisäyksellä. Vuoden 2024 talousarviossa koulupoliisitoimintaan on ollut 0,2 milj. euron lisäys, joten kyse on merkittävästä lisäpanostuksesta.

Talousrikostutkintaan ja sen kyvykkyyden parantamiseen erityisesti verkkoympäristössä sekä ennalta estävään talousrikostorjuntaan lisätään talousarvioesityksessä 3,5 milj. euroa.

Hallituksen esitys lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumiseksi, aiheuttaa rikosketjun menojen nousua, mikä on huomioitu 589 000 euron lisäyksenä poliisille. HE:n taloudelliset vaikutukset arvioitiin esitettyä suuremmiksi (1 milj. euroa).

Budjettiriihessä päätettyjen uusien lisäysten tarkempi kohdennus on vielä valmisteltavana Poliisihallituksessa.

Suojelupoliisille ehdotetaan 64,8 milj. euroa. Verrattuna kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon, on Suojelupoliisin määrärahataso vähenemässä 1,9 milj. eurolla. Suojelupoliisin taloudellinen tilanne on haastava, koska kustannustason nousuun ei ole myönnetty vastaavaa määrärahalisäystä ja viraston henkilöstömäärä on kasvanut huomattavasti viime vuosina.

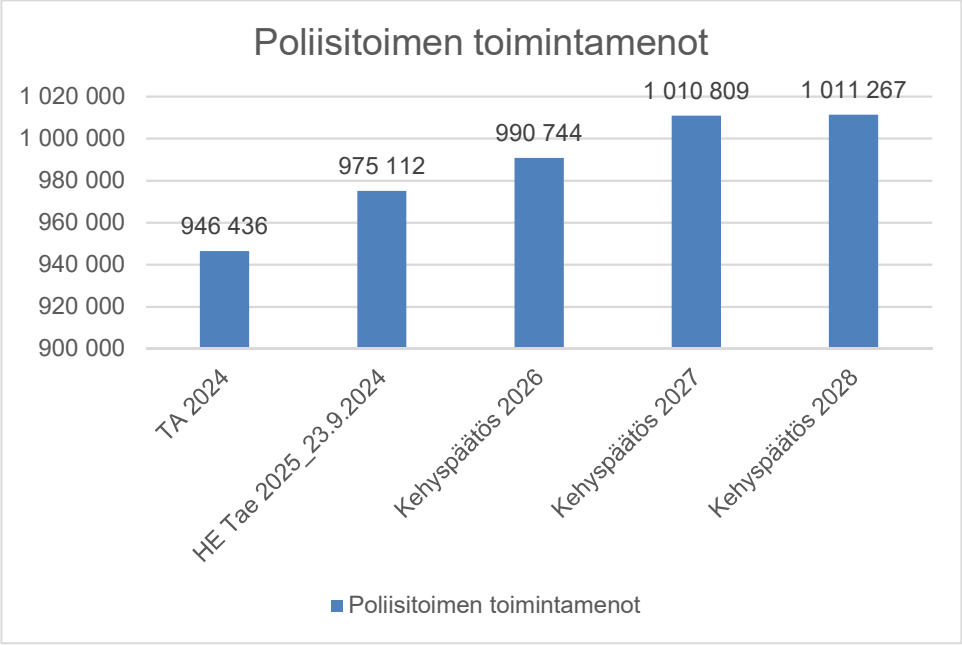

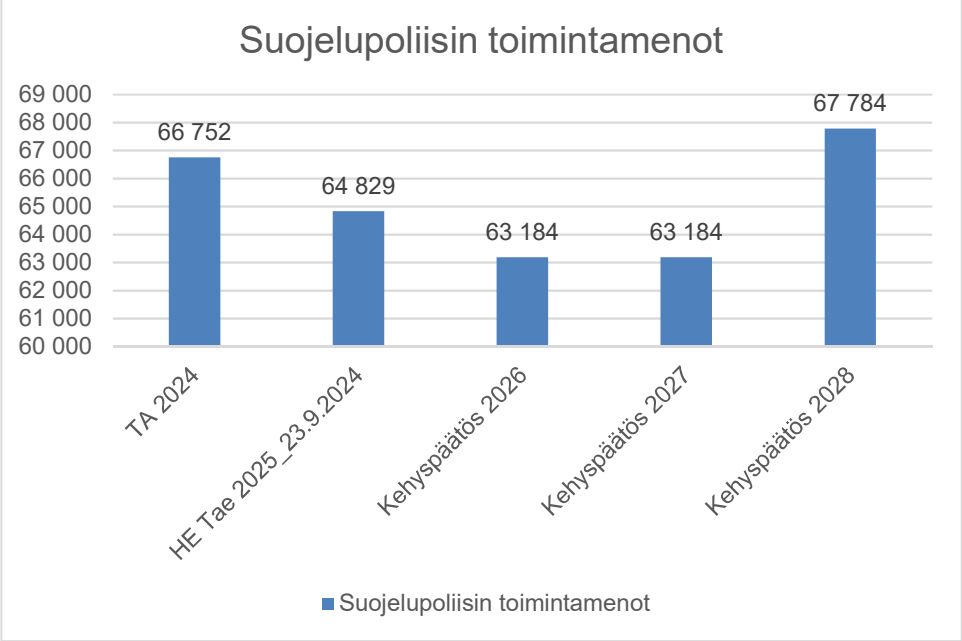

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitokselle lisätään 6 milj. euroa, joka kohdennetaan välttämättömiin akuutteihin materiaalihankintoihin, joilla ylläpidetään itärajalla ja itäisellä merialueella partiokäytössä oleva operatiivinen ajoneuvo-, valvonta- ja johtamisjärjestelmäkalusto määrällisesti ja laadullisesti riittävällä tasolla vastaamaan rajaturvallisuuteen kohdistuvia uhkia. Lisäyksellä vahvistetaan myös Rajavartiolaitoksen kyberturvallisuutta.

Rajavartiolaitokselle kohdennetussa toimintamenosäästössä on huomioitu, että rajavartijoiden määrää ei vähennetä.

Rajavartiolaitoksen kertaluonteisten lisäysten poistuminen näkyy viraston määrärahatasossa. Erityisesti vuosille 2023 ja 2024 myönnetty valmiuspaketti –rahoituksen poistuminen on merkittävä (vähennys 29,6 milj. euroa). Yhdessä tuottavuus- ja säästötoimien kanssa se aiheuttaa toiminnan merkittävän sopeuttamistarpeen tilanteessa, jossa toimintaympäristö edellyttää rajaturvallisuuden riittävää resursointia ja sen mukaista suorituskykyä.

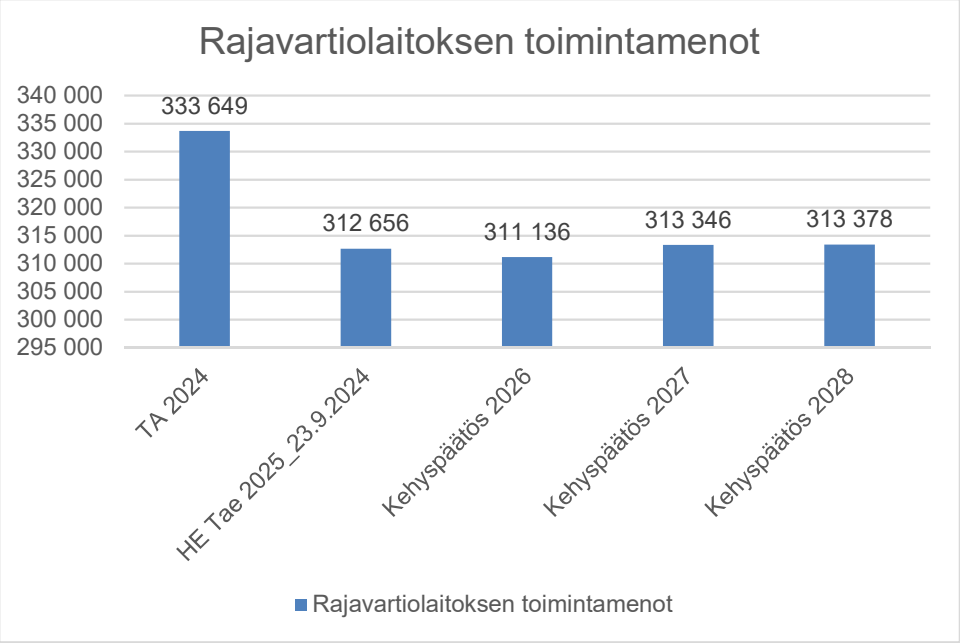

Rajavartiolaitoksen investoinnit -momentille ehdotetaan kehyksen mukaisena lisäyksenä 1,25 milj. euroa raskaan alus- ja ilma-aluskaluston sekä öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntakaluston ylläpitoon.

Itärajan esteen rakentaminen on edennyt suunnitellusti. Siihen on myönnetty kertaluonteiset lisäykset 139 milj. vuodelle 2023 ja 159 milj. vuodelle 2024. Rakentamisen nopeuttamiseksi vuodelle 2025 suunniteltu kehysmääräraha siirrettiin vuodelle 2024 (LTA 2024, 74 milj.), jolloin vuodelle 2024 myönnettyä määrärahaa on ollut käytettävissä yht. 233 milj. euroa. Muutos näkyy momentin määrärahatason voimakkaana laskuna Tae 2025:ssä. Ulkovartiolaivojen hankintaan momentille esitetään kehyksen mukainen 111,5 milj. euron lisäys.

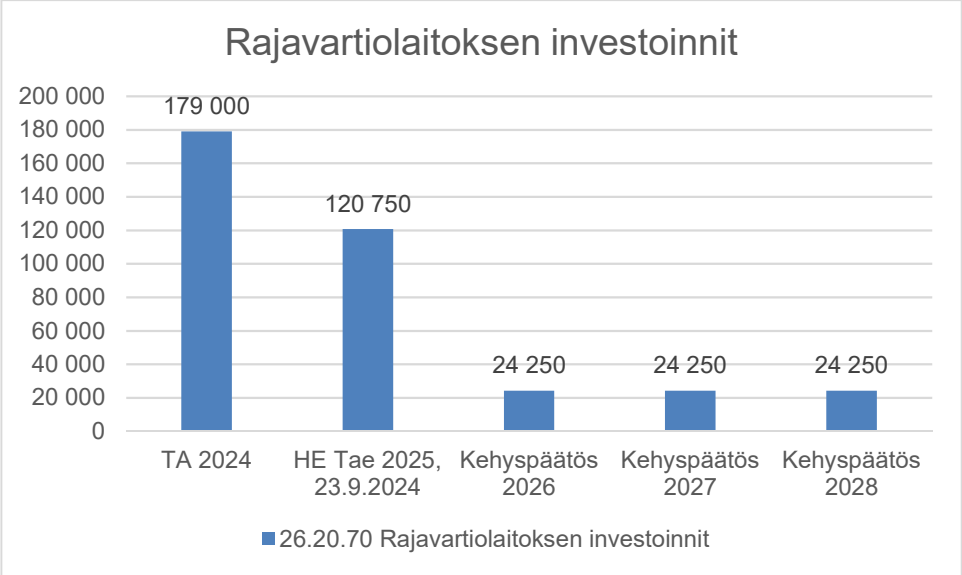

Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Pelastusopiston ja Helsingin pelastuskoulun pelastajakoulutettavien määrän lisäyksestä aiheutuviin materiaalihankintoihin osoitetaan yhteensä 1 milj. euron lisäys. Toimia pelastajien määrän lisäämiseksi jatketaan ja siihen myönnetty kehysrahoitus kasvaa maltillisesti: Pelastusopistolla 0,9 milj. euroa ja Helsingin pelastuskoululla 1 milj. euroa (lisäys momentilla 26.01.50. Eräät avustukset). Pelastusopistolle kohdennetaan 0,6 milj. ja Hätäkeskuslaitokselle 2,3 milj. euron säästö.

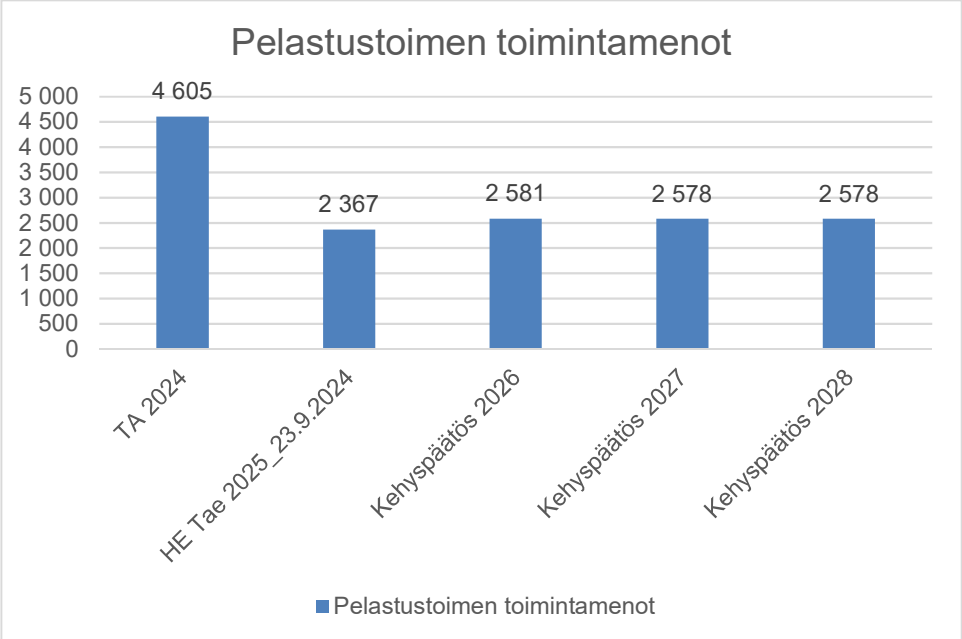

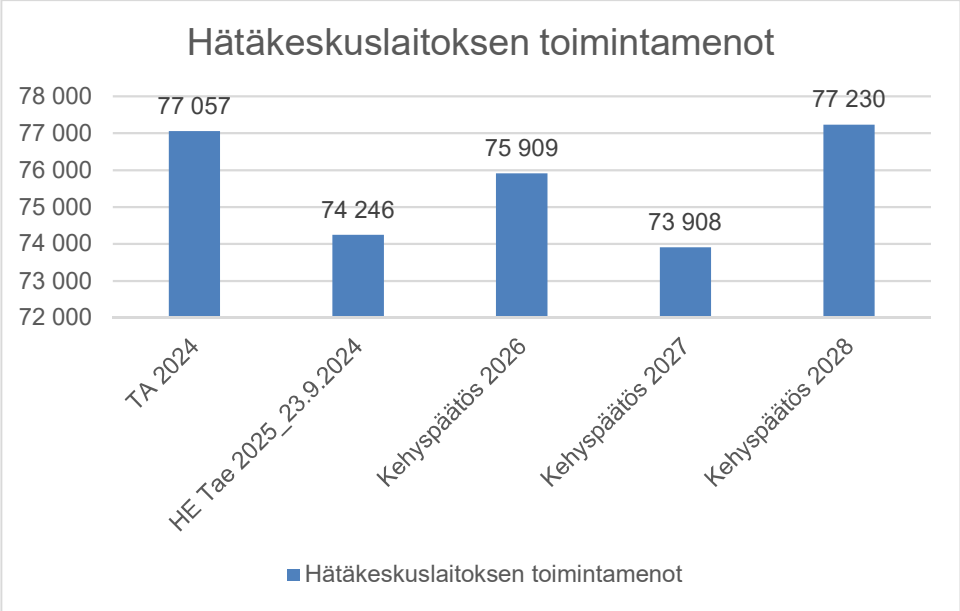

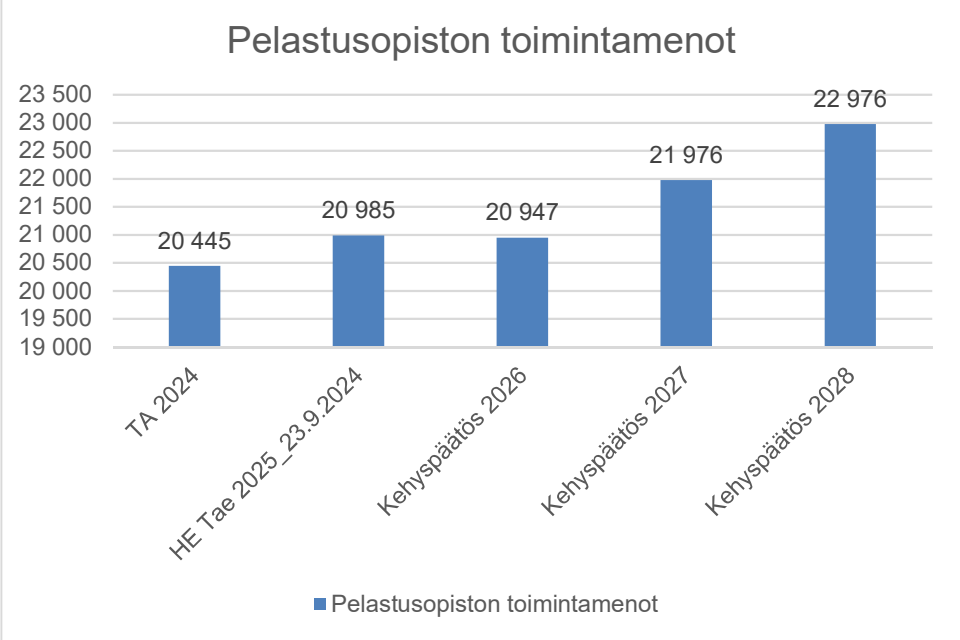

Maahanmuutto

Maahanmuuttohallintoon ehdotetaan noin 196 miljoonaa vähemmän kuin vuoden 2024 talousarviossa. Vastaanoton piirissä olevien henkilöiden määrän arvioidaan laskevan ja määrärahaa ehdotetaan tämän arvion perusteella vähennettäväksi yhteensä noin 182,5 miljoonaa euroa.

Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot vähenevät noin 13,7 milj. eurolla. Vähennyksestä noin 9,3 milj. euroa aiheutuu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteiden ja säästöjen kohdennuksesta.

Vastaanottolain mukaisesti kansainvälistä suojelua hakevalle, tilapäistä suojelua saavalle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntaa, myönnettävän vastaanottorahan ja käyttörahan määrä laskettiin kansallisen sosiaaliturvan asettamalle vähimmäistasolle. Talousarvioesityksessä muutos on huomioitu 1,3 milj. euron suuruisena kehyksen ylittävänä vähennyksenä asiakkaille maksettavissa tuissa.

Vuoden 2025 pakolaiskiintiöksi ehdotetaan 500 henkilöä.

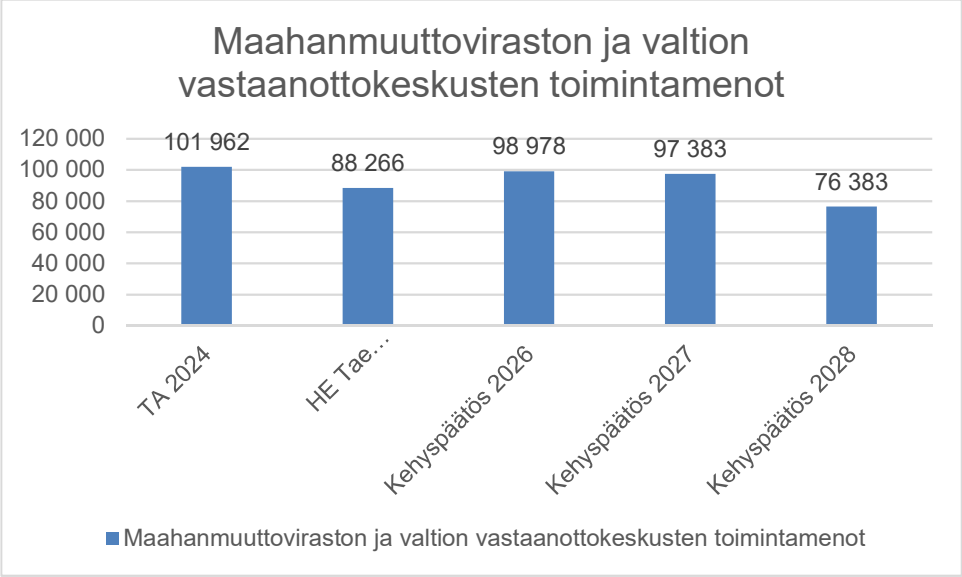

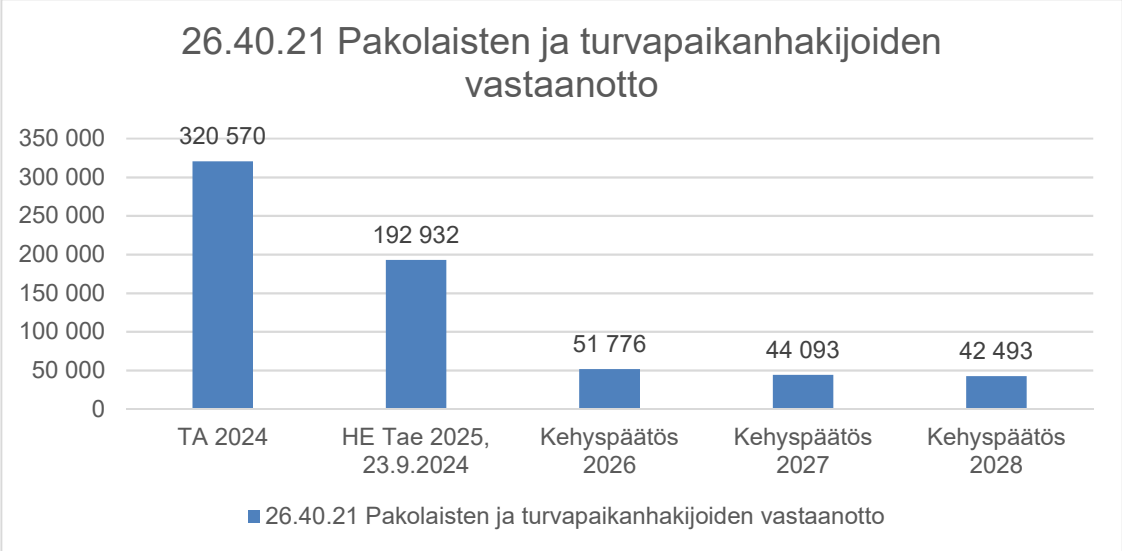

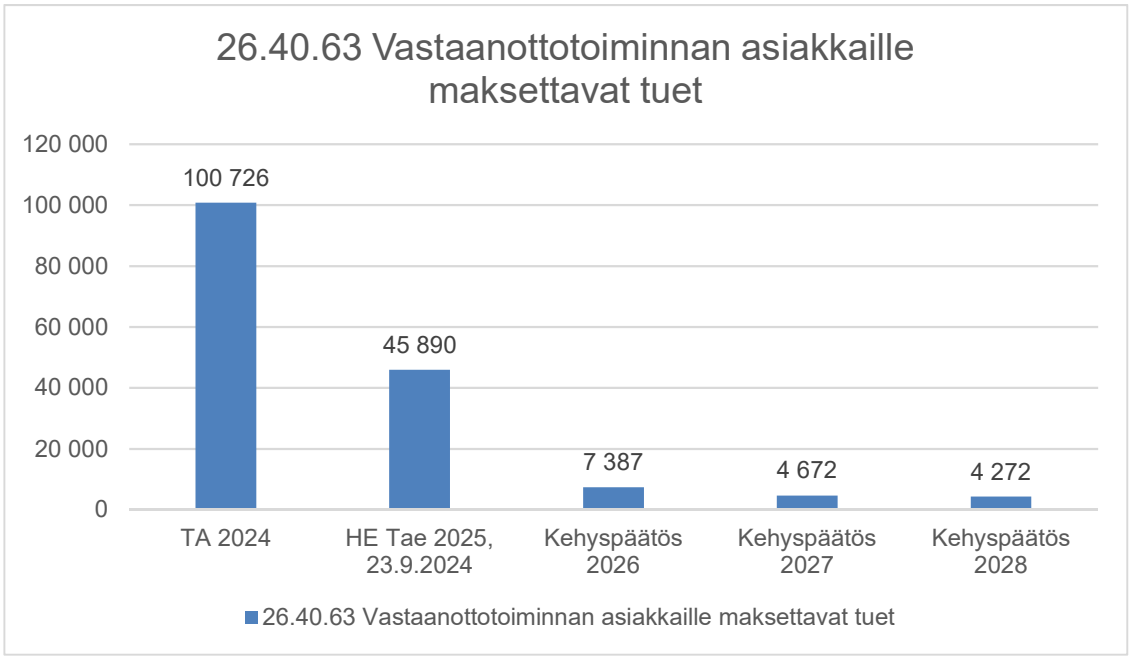
26.40.63 Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet
120 000
100 000
80 000
60 000
40 000
20 000
0
100 726
45 890
7 387
4 672
4 272
TA 2024
HE Tae 2025, 23.9.2024
Kehyspäätös 2026
Kehyspäätös 2027
Kehyspäätös 2028
26.40.63 Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet